Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2009–2010

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

2

Vragen van de leden **Quik-Schuijt** (SP), **Westerveld** (PvdA) en **Strik** (GroenLinks) op 25 augustus 2009 medegedeeld aan de minister van Justitie over uitspraken Hoge Raad inzake raadsman bij politieverhoor.

1
Bent u op de hoogte van de arresten van de Hoge Raad van 30 juni 2009[1], waarin de Hoge Raad stelt dat een verdachte die is aangehouden vóór de aanvang van het eerste verhoor dient te worden gewezen op zijn recht op raadpleging van een advocaat?

2
Heeft u nota genomen van de opmerking van de Hoge Raad: «Opmerking verdient dat voor aangehouden jeugdige verdachten geldt dat zij tevens recht hebben op bijstand van een raadsman of een andere vertrouwenspersoon tijdens het verhoor door de politie», alsmede van de opmerkingen van de advocaat-generaal over de bijzondere kwetsbaarheid van de minderjarige verdachte (8.6, 9.2 en 9.8 m.b.t. de niet-aangehouden minderjarige verdachte, 9.10 aanvullende waarborgen zoals audiovisuele registratie)?

3
Kunt u toelichten waarom audiovisuele registratie van verhoren van minderjarigen plaatsvindt tot de leeftijd van 16 jaar? Waarom niet van alle verhoren van alle minderjarigen? De kennis omtrent de ontwikkeling van de hersenen alsmede de ontwikkelingspsychologie van kinderen in het algemeen geeft toch geen enkele aanleiding tot dit onderscheid? De jurisprudentie van het EHRM almede het internationaal verdrag inzake de rechten van het kind maakt geen onderscheid tussen minderjarigen al dan niet ouder dan 16 jaar. Bent u bereid op basis van de uitspraak van de Hoge Raad m.b.t. audiovisuele registratie het onderscheid tussen minderjarigen al dan niet ouder dan 16 jaar te laten vervallen?

4
In uw antwoord op de vragen van het PvdA Tweede Kamerlid Heerts deelt u mee dat de consequenties van de arresten van het EHRM en de HR worden besproken met vertegenwoordigers van de strafrechtketen en dat de resultaten hiervan, vooruitlopend op een aanpassing van de wetgeving, zullen worden neergelegd in een (tijdelijke) aanwijzing van het college van PG's en in een beleidsregel van de Raad voor Rechtsbijstand. Op welke termijn verwacht u dat deze aanwijzing operabel kan zijn? Zou de opmerking van de Hoge Raad onder 2.6 van zijn arrest van 30 juni 2009 niet al op zeer korte termijn (liever vandaag dan morgen) gevolg moeten krijgen? Zou, zolang de aanwezigheid van een advocaat bij verhoor van minderjarigen nog niet is gerealiseerd, in elk geval de aanwezigheid van een (andere) vertrouwenspersoon gegarandeerd kunnen worden?

5
Kunt u uitleggen wat u bedoelt met de passage in uw brief van 8 juni jl., dat u het wenselijk acht dat de bepalingen inzake rechtsbijstandverlening aan minderjarige verdachten worden aangevuld «op een nog uit te werken wijze die recht doet aan de bijzondere belangen van de minderjarige bij een spoedige afdoening c.q. beslissing in zijn zaak en de beschikbaarheid van adequate rechtsbijstand»? Wil dit zeggen dat u, in uw overleg met vertegenwoordigers van de strafrechtketen, wilt bepleiten om het in toekomstige wetgeving mogelijk te maken het verhoor van minderjarigen te doen plaatsvinden zonder advocaat, bijvoorbeeld omwille van een spoedige afhandeling, wanneer een advocaat niet meteen beschikbaar is?

[1] Zie (de samenvatting van) de uitspraak van de Hoge Raad over de raadsman bij politieverhoor. In de strafzaken 08/02411 J (LJN BH3079), 08/03143 (LJN BH3081) en 08/03991 (LJN BH3084) is advocaat-generaal Knigge op 17 februari 2009 ingegaan op de rechtspraak van het EHRM en de mogelijke gevolgen daarvan voor de Nederlandse rechtspleging.

KVR37912
ISSN 0921 - 738x
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2009

Antwoord

Antwoord van de heer **Hirsch Ballin**, minister van Justitie (Ontvangen 6 oktober 2009)

1 en 2
Ja.

3
Uit de jurisprudentie van het EHRM, alsmede het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind, volgt dat rekening dient te worden gehouden met de kwetsbaarheid van minderjarige verdachten. Daarbij wordt op zichzelf geen onderscheid gemaakt tussen minderjarigen al dan niet ouder dan 16 jaar. Op welke wijze deze zorgplicht nader wordt ingevuld, is echter in eerste instantie aan de nationale wetgever, die er zorg voor dient te dragen dat de positie van alle minderjarigen met voldoende waarborgen is omgeven. In het Nederlandse jeugdstrafrecht wordt onderscheid gemaakt tussen minderjarigen tot 16 jaar en minderjarigen tussen 16 en 18 jaar voor wat betreft de hoogte van de strafmaat. Daarnaast is op de eerstgenoemde groep het jeugdstrafrecht onverkort van toepassing. Overigens is de verplichting tot audiovisuele registratie niet enkel qua leeftijd afgebakend, maar ook wat betreft de groep delicten. Het gaat daarbij om ernstige (zeden)delicten.
De Hoge Raad doet geen uitspraak over de wenselijkheid van audiovisuele registratie bij het verhoor van minderjarigen, maar over het recht op consultatie van de raadsman voorafgaand aan het verhoor en het recht op aanwezigheid van de raadsman of een andere vertrouwenspersoon in geval het een aangehouden jeugdige verdachte betreft. Met name gelet op dat laatste is de positie van de minderjarige naar mijn mening met voldoende waarborgen omgeven. Ik zie in de arresten van de Hoge Raad dan ook geen aanleiding om het met betrekking tot de audiovisuele registratie gemaakte onderscheid tussen minderjarigen al dan niet ouder dan 16 jaar, te laten vervallen.

4
Er wordt op dit moment gewerkt aan de totstandkoming van de aanwijzing en de beleidsregel van de Raad voor rechtsbijstand met de bedoeling deze zo spoedig mogelijk te laten ingaan. Tot het moment dat deze regelingen in werking zijn getreden wordt binnen het OM en binnen de politie gewerkt met een voorlopige interne werkinstructie van het Wetenschappelijk Bureau van het OM op basis waarvan de verdachte het recht heeft op bijstand van een advocaat voorafgaand aan het eerste inhoudelijke politieverhoor. Naar aanleiding van de uitspraak van de Hoge Raad van 30 juni 2009 is deze instructie aangevuld in die zin dat een advocaat of vertrouwenspersoon bij het verhoor van de minderjarige verdachte aanwezig kan zijn.

5
Met de door u aangehaalde passage heb ik willen aangeven dat de bijstand voor minderjarige verdachten, gelet op hun kwetsbare positie, bijzondere aandacht behoeft. Uitgangspunt is dat een minderjarige verdachte zo kort mogelijk in voorarrest hoeft te verblijven en dat hij kan beschikken over adequate rechtsbijstand. Dit betekent onder andere dat ervoor moet worden gewaakt dat een minderjarige als gevolg zijn recht op bijstand langer moet worden vastgehouden dan voorheen doordat bijvoorbeeld op de advocaat moet worden gewacht. Bij de uitwerking van de aangekondigde regelgeving zoek ik de oplossing hiervoor in maatregelen die een tijdige beschikbaarheid van advocaten of andere vertrouwenspersonen kunnen waarborgen, niet in het mogelijk maken van het verhoor van minderjarigen zonder advocaat.